

DANMARKS NATIONALBANK

28. APRIL 2021 — NR. 10

Bankerne er klar til udløb af statslig likviditetsstøtte

- I takt med at corona-restriktionerne og usikkerheden om den økonomiske udvikling aftager, er det relevant at vurdere konsekvenserne af udløb af udskudte betalingsfrister for skatter og skattelån.
- Bankerne er godt rustet til at låne ud til levedygtige virksomheder, når de udskudte betalingsfrister og lån forfalder.
- Virksomhederne bruger aktuelt ordningerne i et begrænset omfang, og bankerne vurderes på den baggrund at kunne håndtere en eventuel forværring af deres kunders kreditværdighed ved udløb af ordningerne.

165 mia. kr.

skønnes staten at have
udskudt skattebetalinger
for i 2020

[Læs mere](#)**Skattelån**

er indtil nu kun benyttet i
begrænset omfang

[Læs mere](#)**Bankerne**

har kapaciteten til at
håndtere både nyudlån
og tab

[Læs mere](#)

Færre virksomheder modtager kompensation

Indførelsen af omfattende restriktioner for at inddæmme coronasmitten sidste forår ramte mange virksomheders omsætning. Den danske stat igangsatte hurtigt flere store hjælpepakker til at holde hånden under erhvervslivet, se boks 1 sidst i analysen.

I takt med at coronarestriktionerne lempes, og usikkerheden om den økonomiske udvikling aftager, er det relevant at vurdere udfasning af hjælpepakkerne.¹ I denne analyse betragtes bankernes kapacitet til at håndtere udlånsvækst og eventuelle tab på eksisterende udlån, i forbindelse med at de statslige hjælpepakker til virksomhederne udfases.

Virksomhederne har kunnet søge om delvis kompensation for udgifter til bl.a. lønninger og faste udgifter, mens andre ordninger har givet adgang til midlertidig likviditet.

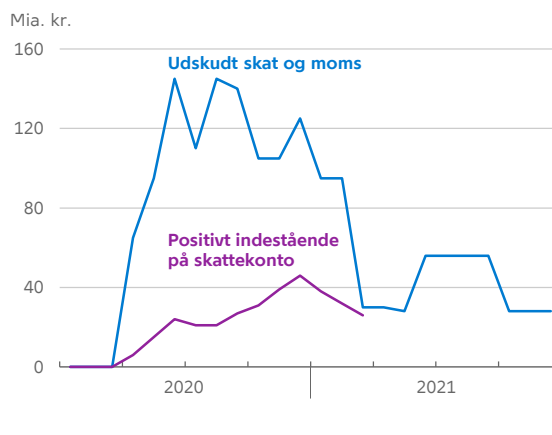
I løbet af foråret 2020 var mere end 235.000 lønmodtagere hjemsendt med lønkompensation, mens ca. 60.000 selvstændige erhvervsdrivende har modtaget kompensation.² Siden juli 2020 har færre virksomheder gjort brug af de statslige kompensationsordninger. Også i løbet af anden nedlukning over vinteren 2020-21 var trækket på ordningerne på et lavere niveau. Kompensationsordningerne er fortsat åbne for ansøgninger for de virksomheder, som ikke kan drive deres forretning som følge af restriktioner.

Udskudte betalingsfrister har givet virksomhederne stor likviditetsstøtte

Udskudte betalingsfrister for indbetaling af skat og moms har øget virksomhedernes likviditet betydeligt. I løbet af 2020 blev der udskudt betalingsfrister for et skønnet beløb på i alt 165 mia. kr., og i 2021 er beløbet ca. 55, se figur 1.³ Til sammenligning var

De fleste udskudte skattebetalinger er nu forfaldet

Figur 1

Anm.: Skønnet beløb for den samlede mængde af udskudte betalinger af A-skat, B-skat, AM-bidrag og moms. Det faktiske beløb vil afhænge af aktivitetsniveauet og beskæftigelsen. Positivt indestående på Skattestyrelsens såkaldte skattekonto er fratrukket et vurderet strukturelt niveau på 3 mia. kr. Seneste observation for indestående på skattekonto er ultimo marts 2021. Udskudte betalinger inkluderer ordninger vedtaget senest 27. april 2021.

Kilde: Skatteministeriet, Skattestyrelsen og egne beregninger.

virksomhedernes samlede låntagning i banker ultimo februar 2021 opgjort til 346 mia. kr.

De udskudte betalingsfrister frigiver likvide midler til alle danske virksomheder, uagtet om virksomheden var hårdt ramt af pandemien. Virksomhederne fik samtidig ekstraordinær mulighed for at indbetale mere på skattekontoen end den hidtidige beløbsgrænse på 200.000 kr. Ultimo januar 2021 havde knap 39.000 virksomheder et positivt indestående på deres skattekonto over den tidligere beløbsgrænse. Dette antal faldt til ca. 23.000 virksomheder ultimo februar.

1 Aftalepartierne bag genåbningsaftalen bad i slutningen af marts 2021 et ekspertudvalg om at komme med anbefalinger til udfasningen, jf. Erhvervsministeriet, Skatteministeriet og Finansministeriet, *Kommis-sorium for økonomisk ekspertvurdering af udfasning af hjælpepakkerne II*, marts 2021 ([link](#)).

2 Se Danmarks Nationalbank, Udsigt til gradvis genopretning af økonomien, *Danmarks Nationalbank Analyse (Udsigter for dansk økonomi)* nr. 12, juni 2020 ([link](#)).

3 I 2020 kunne virksomhederne også optage rentefri skattelån ad flere omgange fra og med maj. Der blev optaget lån for 7,4 mia. kr., som forfalder november 2021.

De ekstraordinære indbetalinger til skattekontoen afspejler likviditet i virksomhederne og udgør aktuelt ca. 26 mia. kr. Det er nogenlunde samme beløb som de aktuelle udskudte skattebetalinger på ca. 30 mia kr.⁴

Muligheden for skattelån er blevet benyttet i begrænset omfang

De udskudte betalingsfrister er i 2021 blevet afløst af mulighed for at optage rentefrie skattelån hos staten svarende til forfald af ordinære skatte- og momsbetalinger.⁵ Således kan virksomhederne undgå, at de tidligere udskudte betalinger forfalder samtidig med de ordinære betalinger.

Ved et skattelån hos staten kan virksomhederne låne det forfaldne beløb til en rentesats på nul – samme rente som for indestående på skattekontoen. Ordningerne giver virksomhederne mulighed for at forlænge likviditetsstøtten til 2022 og 2023, hvor lånene forfalder. Samlet set kan der potentielt optages skattelån i 2021 for ca. 150 mia. kr.

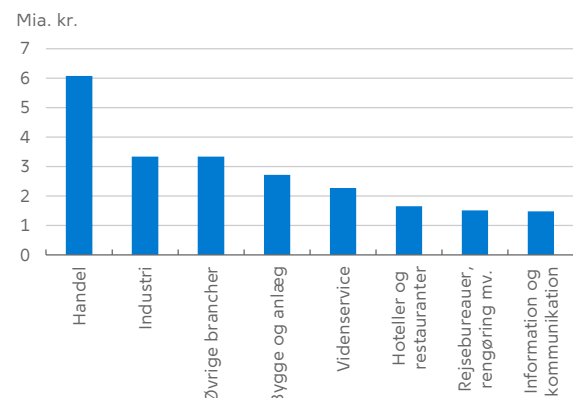
De virksomheder, som har valgt at bruge muligheden for skattelån, kommer fra en bred vifte af brancher. Virksomheder i handelsbranchen har modtaget den største andel af skattelånene, men også virksomheder inden for industri, bygge og anlæg samt vidensservice har modtaget en betydelig andel af lånene, se figur 2. Dermed bruges ordningerne ikke kun af virksomheder i de brancher, der er hårdest ramt af pandemien og restriktioner.

I denne analyse fokuseres på ikke-finansielle selskaber. I 2020 blev der optaget skattelån for 5,7 mia. kr., og i 2021 er der indtil videre optaget lån for yderligere 16,7 mia. kr. Hertil kommer skattelån til personligt ejede virksomheder i 2020 for 1,7 mia. kr. og yderligere 2,7 mia. kr. i 2021.

Virksomhederne havde mulighed for at optage skattelån for ca. 35 mia. kr. i 2020.⁶ Således blev kun en begrænset andel af lånerammen udnyttet sidste år.

Skattelån bruges på tværs af brancher

Figur 2

Anm.: Udestående beløb for låneordninger for moms- og lønsumsafgift, A-skat og AM-bidrag for ikke-finansielle selskaber (ekskl. personligt ejede virksomheder). Beløbene er opgjort 19. april 2021.

Kilde: Skatteministeriet og egne beregninger.

Skattelån er begrænsede i forhold til bankernes udlån

På tværs af bankerne er der nogen variation i, hvor store skattelånene er i forhold til det samlede erhvervsudlån, se figur 3. For halvdelen af de mellemstore og store banker svarer de statslige lån til mellem 6 og 11 pct. af erhvervs kundernes lån. For den anden halvdel svarer de statslige lån til under 3,6 pct. af erhvervsudlånet.

Størrelsen på det enkelte lån hos staten er dog ikke nødvendigvis udtryk for virksomhedens likviditetsbehov. Virksomheden kan kun optage lån på det fulde beløb, der skal betales i moms og skat. Nogle virksomheder kan derfor have optaget et større lån, end deres likviditetsbehov tilsiger. Det kan især være tilfældet for små og mellemstore virksomheder, der afregner moms og skat hvert kvartal eller halvår.

4 Skattekontoen forrentes med en rentesats på nul, og virksomheder har løbende mulighed for at justere det maksimale beløb, som de må have stående på kontoen. Da rentesatsen på erhvervsindlån i private banker generelt er negativ, kan nogle virksomheder have valgt at indbetale mere end deres udskudte skattebetalinger på skattekontoen.

5 Moms- og skattelån omtales herefter som skattelån.

6 Se Finansministeriet, Skatteministeriet, *Faktaark*, april 2020 ([link](#)).

Institutterne har kun en begrænset eksponering mod virksomheder, der har optaget skattelån: To tredjedele af de virksomheder, der har gjort brug af de statslige låneordninger, har lån i kreditinstitutterne. Lånene til disse virksomheder udgør 16 pct. af banklånene til erhverv og 6 pct. af realkreditlånene til erhverv, se figur 4. Disse lån udgør således kun en begrænset andel af institutternes samlede erhvervsudlån.

Bankerne kan støtte levedygtige virksomheder gennem resten af pandemien

Bankerne står godt rustet til at låne ud til levedygtige virksomheder, når restriktionerne ophæves, og de udskudte betalingsfrister og lån forfalder. Også uden at de kommer for tæt på de lovgivningsmæssige krav til fx deres kapital. Endvidere er virksomhedernes brug af ordningerne aktuelt på begrænset niveau. Dermed vil de mulige negative konsekvenser af en udfasning ligeledes være begrænsede, og banker vurderes aktuelt at kunne håndtere en eventuel forværring af kreditværdighed som følge heraf.

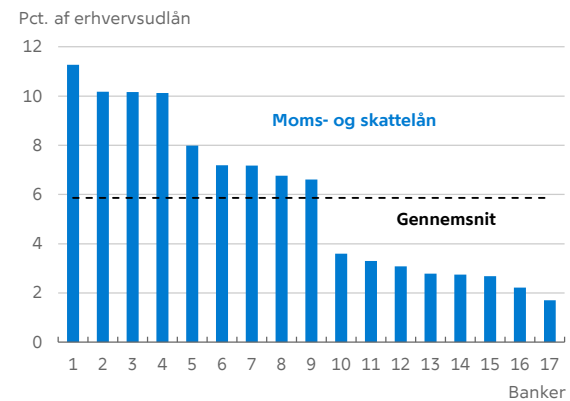
Pandemien har ramt bankerne i mindre grad, end det var først frygtet. Bankerne regnskabsførte betydelige nedskrivninger som følge af pandemien i 1. kvartal 2020, men de faktiske kredittab blev mindre end forventet i resten af året. Bankerne udbetalte endvidere ikke udbytter til deres aktionærer i 2020, og myndighederne har løst nogle af kravene til bankerne. For eksempel blev den kontracykliske kapitalbuffer frigivet, umiddelbart efter at nedlukningen af økonomien blev annonceret.

Den statslige hjælp til erhvervslivet kom også bankerne til gode. Bankerne ville have set ind i højere tab, end der blev realiseret i 2020, hvis hjælpepakkerne ikke havde holdt hånden under deres kunder. Alt i alt er de systemiske koncerner nu lige så robuste, som de var før pandemien.

Kreditinstitutterne har plads til at håndtere eventuelle udfordringer i forbindelse med forfald af udskudte betalingsfrister og skattelån for deres erhvervs-kunder. Institutterne har tilstrækkelig kapacitet til samtidigt at håndtere betydelig udlånsvækst og lide yderligere tab på det eksisterende udlån, uden at de bryder hverken egne kapitalmålsætninger eller de kapitalkrav, som myndighederne har stillet til dem, se figur 5. Hvis bankerne for eksempel skulle tabe 0,5 pct. af deres eksisterende erhvervsudlån, vil de fortsat have en udlånskapacitet på ca. 40 pct. af deres eksisterende udlån til erhverv, før de bryder egne ka-

Bankernes erhvervs-kunder har optaget skattelån svarende til 5,9 pct. af erhvervsudlånet

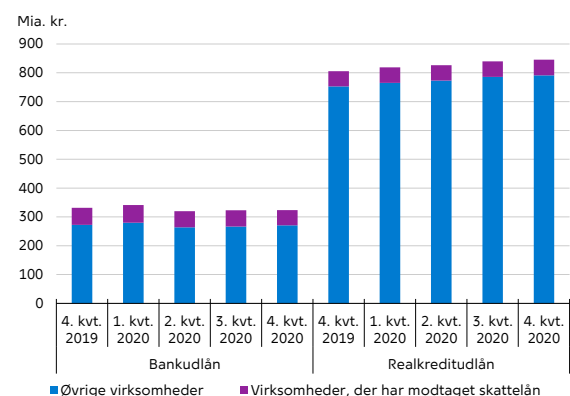
Figur 3

Anm.: Skattelån i pct. af samlet udlån til ikke-finansielle selskaber i store og mellemstore banker. Store banker udgøres af Finanstilsynets gruppe 1 og Nordea Danmark, mens mellemstore banker udgøres af Finanstilsynets gruppe 2 og Handelsbanken. Data for udlån pr. ultimo 4. kvartal 2020.
 Kilde: Skattestyrelsen, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

De virksomheder, der bruger statslige låneordninger, fylder kun lidt på institutternes bøger

Figur 4

Anm.: Udlån til danske ikke-finansielle selskaber fra store og mellemstore banker og realkreditinstitutter. Store banker udgøres af Finanstilsynets gruppe 1 og Nordea Danmark, mens mellemstore banker udgøres af Finanstilsynets gruppe 2 og Handelsbanken.
 Kilde: Skattestyrelsen, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

pitalmålsætninger. Til sammenligning udgiftsførte de systemiske kreditinstitutter i 2020 nedskrivninger for i alt 0,3 pct. af deres udlån og garantier til erhverv.

Det må forventes, at institutternes udlånskapacitet kan begrænses, når institutterne nærmer sig egne kapitalmålsætninger, mens myndighederne vil gribe ind med en række foranstaltninger, hvis institutterne bryder deres kapitalkrav.

Nogle faktorer, som kan mindske de systemiske kreditinstitutters kapacitet, er ikke inddraget i beregningerne bag figuren.

For det første er det antaget, at nyudlån til erhverv har samme gennemsnitlige risikovægt som det eksisterende erhvervsudlån. Såfremt nyudlånet i højere grad er lån uden sikkerhed eller til svagere kunder, kan den gennemsnitlige risikovægt være højere. I forhold til kapitalkravene bør institutterne også være forberedt på at skulle håndtere genopbygning af den kontracykliske kapitalbuffer og kommende reformer af kravene til deres kapital.

For det andet kan andre faktorer trække kapaciteten op. I beregningerne er der således set bort fra institutternes løbende indtjening før nedskrivninger, som over tid kan anvendes til at håndtere deres nedskrivninger og tab. Selv om de systemiske kreditinstitutter regnskabsførte nedskrivninger som følge af pandemien i 2020, endte de således alle året med et positivt resultat. Derudover ses der også bort fra institutternes mulighed for at udvide kapaciteten ved fx at udstede flere aktier eller hybrid kernekapital.

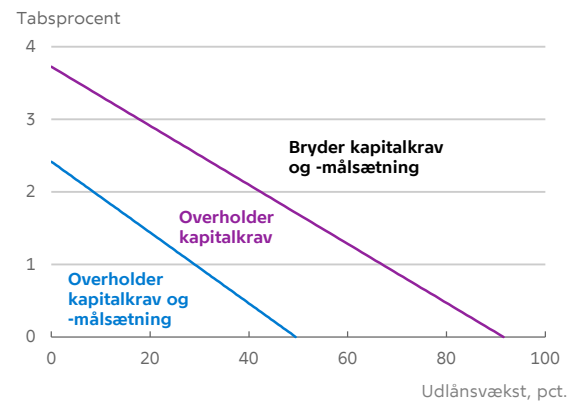
Virksomhederne har i forvejen adgang til likvider i deres bank

Virksomhederne øgede samlet set deres bankindskud betydeligt i 2020, se figur 6. Det var ikke forventet ved pandemiens start. Virksomhedernes indlån steg især i de måneder, hvor betalingsfristerne for skat og moms blev udskudt. Opgørelsen af virksomhedernes indlån går til og med ultimo februar 2021. Det er forventeligt, at virksomhedernes indlån vil falde til et lavere niveau ultimo marts, hvor mange virksomheder betaler udbytte for 2020 og en række skattebetalinger forfalder.

Ydermere sikrede nogle virksomheder sig i løbet af 2020 adgang til likviditet med udvidede kreditfaciliteter. Det er faciliteter, som bankerne har forpligtet sig til at kunne udbetale. Mange af faciliteterne findes stadig, men der er endnu ikke trukket på dem.

De systemiske institutter har kapacitet til stor udlånsvækst eller tab på erhvervsudlånet

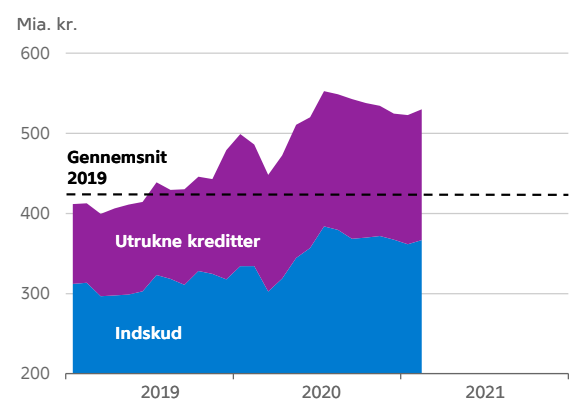
Figur 5

Anm.: Systemiske kreditinstitutter. Institutternes eksponeringer udgør både banklån og realkreditlån. Det antages, at nyudlån til erhverv har en gennemsnitlig risikovægt på 24,7 pct., hvilket er den samme gennemsnitlige risikovægt som på institutternes nuværende udlån samt andre eksponeringer til erhvervs kunder. Der tages udgangspunkt i instituttets samlede kapitaloverdækning til det højeste af kravene til det risikobaserede minimumskapitalkrav og samlede bufferkrav samt det uvægtede krav til gearingsratio. Der er set bort fra muligheden for at øge kapital og anvende løbende indtjening. Data er opgjort ultimo 2020.
 Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

Virksomhedernes indlån og utrukne kreditter er fortsat på et højt niveau

Figur 6

Anm.: Utrukne kreditter er den utrukne del af bekræftede kredit- og likviditetsfaciliteter i danske kroner til ikke-finansielle selskaber. Seneste observation er februar 2021.
 Kilde: Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

En væsentlig del af erhvervslivet ser således ikke ud til at have været likviditetsudfordret gennem pandemien.

Mange likviditetsudfordrede virksomheder var også udfordrede før pandemien

De virksomheder, der har gjort brug af de statslige låneordninger, blev allerede før pandemien vurderet til at have højere kreditrisiko end de øvrige virksomheder, se figur 7. Bankernes lavere vurdering af kreditkvaliteten afspejler sig også i en højere gennemsnitlig rente på lån til de virksomheder, der har benyttet sig af statslige lån. Statens kreditrisiko ved at yde skattelån til virksomheder vurderes dermed at være højere end den gennemsnitlige kreditrisiko i kreditinstitutternes erhvervsudlån.

Under pandemien har der været en stigning både i andelen af udlånet, hvor bankerne melder om en betydelig stigning i kreditrisiko (nedskrivningsstadie 2), og i andelen af udlån, der er kreditforringet (nedskrivningsstadie 3). Denne udvikling ses blandt udlån til virksomheder, der har gjort brug af de statslige låneordninger, mens det ikke har været tilfældet for det resterende udlån.

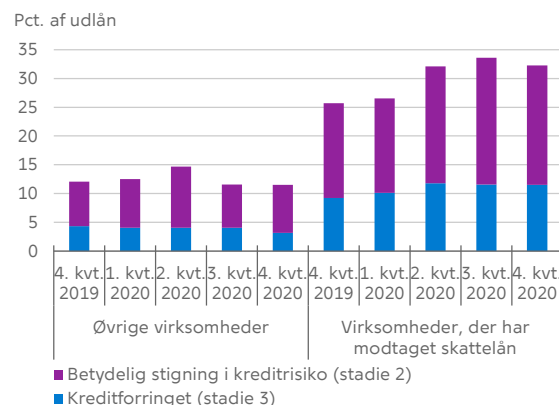
Vigtigt, at ikke-levedygtige virksomheder fortsat kan gå konkurs

Selv om den økonomiske aktivitet faldt betydeligt i 2020, var antallet af konkurser samlet set lidt lavere end i de foregående år, se figur 8. Billedet er dog omvendt i de brancher, som har været mest udsatte under pandemien. Således gik væsentligt flere hoteller konkurs sidste år sammenlignet med de foregående år.

Det lave niveau for konkurser i 2020 tyder på, at de statslige låneordninger har været med til at holde liv i både levedygtige og i forvejen svage virksomheder. Det er velkendt, at sådanne ordninger kan hæmme den erhvervsdynamik, der fører til, at de konkurrencedygtige virksomheder vokser, mens mindre produktive virksomheder lukker.⁷

Dårligere kreditkvalitet på kunder, der bruger statslige låneordninger

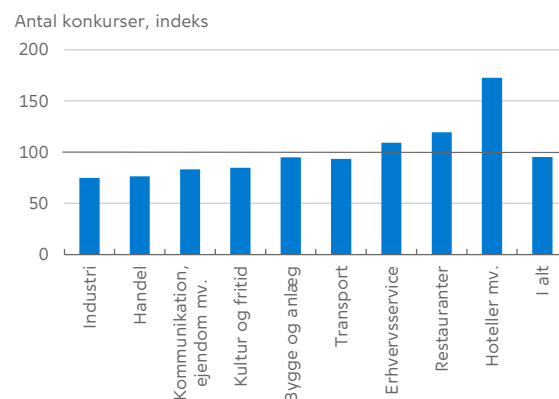
Figur 7

Anm.: Udlån fordelt på nedskrivningsstadier. Det resterende udlån er placeret i nedskrivningsstadie 1 med fravær af betydelig stigning i kreditrisiko.
 Kilde: Skattestyrelsen, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Samlet set færre konkurser i 2020, men størst stigning i de mest udsatte brancher

Figur 8

Anm.: Indeks er beregnet med gennemsnitligt antal konkurser for perioden 2015-19 = 100. Konkurser for aktive virksomheder. Data for 2020.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

⁷ Se Kuchler, Bess og Werner, Covid-19-krisen hæmmer dansk vækstpotentiale, *Danmarks Nationalbank Economic Memo*, nr. 9, juni 2020 ([link](#)).

Statslige likviditetsstøttende tiltag og kompensationsordninger

Boks 1

Kort efter at pandemien ramte, og samfundet blev lukket ned første gang, iværksatte myndighederne hurtigt en række midlertidige garanti- og statsstøtteordninger til at begrænse de negative effekter for de påvirkede virksomheder. Hjælpepakkerne indeholdt både likviditetsstøttende og omkostningsreducerende tiltag.

Likviditetsstøttende ordninger

Virksomhedernes likviditet er især blevet understøttet ved udskydelser af en række frister for virksomhedernes indbetaling af A-skat, AM-bidrag og moms samt mulighed for at optage lån mod indbetalt A-skat, AM-bidrag, moms og lønsumsafgift. Således skønner Skatteministeriet, at der i 2020 blev udskudt betalinger for i alt 165 mia. kr.¹ Derudover havde nogle virksomheder mulighed for at optage skattelån på værdien af forfaldne betalinger af moms for omkring 35 mia. kr.

I forbindelse med at de fleste udskudte betalinger er forfaldet i 2021, har virksomheder kunnet optage skattelån hos staten til nulrente af samme størrelse som de forfaldne betalingsforpligtelser. Med en række ordninger med skattelån har virksomhederne samlet set mulighed for at optage lån for 170 mia. kr., hvor lånene først forfalder i løbet af 1. halvår 2022.

Loftet over indbetalinger på virksomhedernes skattekonto er blevet midlertidigt suspenderet. Tidligere blev indestående på mere end 200 kr. som udgangspunkt automatisk overført til virksomheden, mens virksomheden kunne sætte beløbsgrænsen op til maksimalt 200.000 kr. Under pandemien er beløbsgrænsen blevet hævet til 100 mia. kr. Samtidig kan virksomhederne løbende justere beløbsgrænsen på deres skattekonto, så de løbende både kan indsætte flere midler og trække midler ud fra kontoen. Indestående på skattekonti forrentes til nulrente, hvilket i de fleste tilfælde er højere end den negative rentesats, som oftest er på en banks indlånskonti for erhverv.

I forlængelse af første nedlukning er også etableret flere statslige garantiordninger med henblik på at understøtte

erhvervslivets adgang til kredit i den private banksektor. Således har banker under visse betingelser kunnet låne ud til virksomheder mod sikkerhed i en statslig tabsgaranti. I ordningerne er indbygget en række objektive krav til virksomhedernes økonomiske situation, og ordningerne kan kun anvendes af virksomheder, som har lidt eller forventer at lide omsætningstab på mindst 30 pct. som følge af pandemien. Det er dog den enkelte bank, som skal foretage den nærmere kreditvurdering. I den forbindelse bærer bankerne ved brug af ordningen en del af tabsrisikoen og skal dække 10-30 pct. af et eventuelt tab.

Kompensationsordninger

De omkostningsdækkende tiltag udgøres af en række kompensationsordninger, der bl.a. kan dække dele af virksomhedernes udgifter til løn og faste omkostninger. Selvstændige og freelancere har også kunnet ansøge om kompensation for tabt indtjening. Derudover er der oprettet en række ordninger med henblik på at kompensere fx arrangører af større arrangementer, kunstnere, kulturinstitutioner og minkavlere.

Ordningerne har været målrettet de virksomheder, som var eller forventede at blive særligt påvirket af coronarestriktionerne. For at modtage lønkompensation skulle mindst 30 pct. eller mere end 50 af virksomhedens ansatte være hjemsendt uden at arbejde hjemmefra. Ordningen for faste omkostninger krævede en forventet nedgang i omsætning på mindst 35 pct. Ordningen for selvstændige krævede et forventet tab i omsætning eller indkomst på mindst 30 pct. Nogle af kravene for at kunne modtage kompensation er blevet justeret i forbindelse med de nye restriktioner, som blev indført i løbet af efteråret 2020.

Flere kompensationsordninger er forblevet aktive for de virksomheder, som fortsat ikke kan drive deres forretning som følge af restriktioner. Men virksomhedernes brug af ordningerne er faldet til et meget lavere niveau end set tidligere.

1. Skatteministeriet, Faktaark, marts 2020 ([link](#)).

UDGIVELSER

NYT

Nyt giver et hurtigt og tilgængeligt indblik i en Analyse, et Economic Memo, et Working Paper eller en Rapport fra Nationalbanken. Nyt udkommer løbende.

ANALYSE

Nationalbankens Analyseserie har fokus på økonomiske og finansielle forhold. Nogle af analyserne udkommer med fast frekvens, fx *Udsigter for dansk økonomi* og *Finansiel stabilitet*, der begge udkommer halvårligt. Andre analyser udkommer løbende.

RAPPORT

Nationalbankens Rapportserie er tilbagevendende rapporter og beretninger om Nationalbankens virke. Det er fx *Årsrapport* og *Statens låntagning og gæld*.

ECONOMIC MEMO

Economic Memo er en mellemting mellem en Analyse og et Working Paper og viser ofte forfatterens igangværende analysearbejde. Serien henvender sig primært til fagpersoner. Economic Memo udkommer løbende.

WORKING PAPER

Working Paper præsenterer forskningsarbejde udført af ansatte i Nationalbanken og samarbejdspartnere. Serien henvender sig primært til fagpersoner og folk med interesse for den akademiske tilgang. Working Paper udkommer løbende.

Analysen består af en dansk og engelsk version.
I tilfælde af tvivl om oversættelsens korrekthed gælder den danske version.

DANMARKS NATIONALBANK
LANGELINIE ALLÉ 47
2100 KØBENHAVN Ø
WWW.NATIONALBANKEN.DK

Redaktionen er afsluttet
23. april 2021

DANMARKS
NATIONALBANK

KONTAKT

Teis Hald Jensen
Kommunikations-
og presserådgiver

tehj@nationalbanken.dk
+45 3363 6066

SEKRETARIAT
OG KOMMUNIKATION